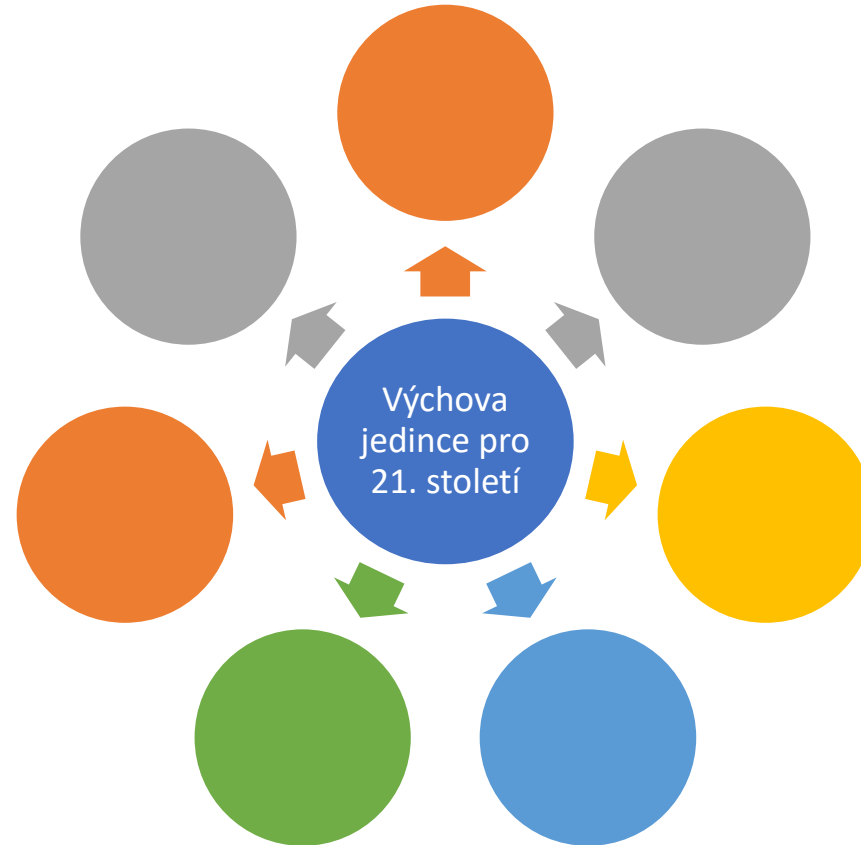

Jaký by měl jedinec 21. století ? Prosím zdůvodněte a ukažte na příkladech.
Která slova o výchově se vám vybaví v souvislosti s aktuální situací u nás.

Příklady proměn
a nových
perspektiv složek
výchovy

TMV LF JS 2021

Cíl:

Vysvětlit cíle a obsah oblastí výchovy a aplikovat na aktuální problémy společnosti a školy.

Na konkrétních příkladech zdůvodnit výchovné antinomie.

Aplikovat znalosti v seminárním úkolu.

V oblasti vědní (vědecké a jazykové)

- utváření syntetického pohledu na svět,
- rozvoj systémového a kritického myšlení
- schopnosti stále se odpovědně učit,
- být aktivní v přístupu ke světu a dokázat odhalovat souvislosti,
- komunikace v různých jazycích.

- dovedností vést dialog, věcně diskutovat, argumentovat, hájit své názory a postoje, naslouchat,
- učit se společně hledat řešení problémů nenásilně, ale asertivně, překonávat překážky na základě důvěry, spolupráce a tolerance., flexibilitnost a dynamičnost,
- osvojování funkční gramotnosti.

Ve sféře pracovní (technické a ekonomické)

- rozvoj pracovní kultury
- otázka hodnoty lidské práce
- vnímat problémy a úkoly světa práce v složitých podmínkách pracovního trhu (utilitární aspekty + antropologický význam lidské práce)
- vhled do ekonomických, ekologických i estetických otázek světa techniky
- rozvoj tvořivosti
- otázka vztahu učení a práce (koncept celoživotního učení).

V okruhu výchovy mravní

- utváření vztahů mezi lidmi a mezi lidmi a prostředím,
- respekt k lidským právům, k základní sociální spravedlnosti, ke kulturní odlišnosti států i občanů v jednotlivých zemích,
- vlastní stanoviska ke globálním problémům lidstva (ochraně životního prostředí, důsledkům rasové, etnické, náboženské nesnášenlivosti, otázkám bídy a hladu, rozporným důsledkům vědy a techniky apod.) z demokratických a humanistických pozic.

- význam **hodnot**, angažovanost **pro udržení přírody a životního prostředí**, role **mezilidských vztahů a solidarity** X **zbožnění konzumu, bezohledný egoismus, nepoctivost a podvody, touha po svobodném životě bez závazků, nezájem o věci veřejné,**
- podpora dovedností demokratického chování, zájmu o věci veřejné, realizace principu aktivní občanské participace, občanské spoluúčasti a rozvíjení pocitu spoluodpovědnosti za řešení problémů.

Interkulturní/multikulturní výchova

- seznamování s **tradicemi a rozmanitostí** ostatních světových kultur,
 - uvědomování si **hodnoty a přínosu vlastní kultury** do celkového kulturního dědictví,
 - podporovat **originalitu a svébytnost**, vědomí národní identity na základě **znalostí vlastních tradic**,
-

- posilování společenské **solidarity**,
- rozvíjení smyslu pro odlišnosti jiných kultur, pěstování tolerance.
- Uplatňování **multikulturních aspektů ve výchově** znamená naplňovat požadavek **učit se „žít společně,, a „žít s ostatními,,** (srv. Zpráva UNESCO 1997, s. 53-54).

V oblasti výchovy estetické

- rozvoj v oblasti estetická a umění na základě **srovnání a lepšího pochopení jiných kultur**,
- posilování role umění x vlivy **povrchní pseudokultury**, šířené médii v globalizujícím se světě;
- **jednostranný ekonomismus**, jednostranně konzumní životní styl ap. x vztah umění a osvojování poznatků vědy a techniky;
- vzájemné vztahy **vědeckého a estetického osvojování skutečnosti**, racionálního a emocionálního prožívání v pojetí učiva.
- **Umění jako specifický způsob poznání a komunikace.**

- vnímavost, emocionální vztah a citlivý přístup ke světu;
- pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací, cit pro soulad, harmonii, vyváženost; smysl pro krásu, vkus, účelnost;
- kultivovat své potřeby a projevy;

- nazírat a hodnotit vztahy a jevy v přírodě a společnosti z estetického hlediska;
- chápat bohatství a složitost citového života;
- vést k ohleduplnému, vnímavému a citlivému vztahu k lidem, k přírodě a ke kulturním a etickým hodnotám;
- otevřeně a kultivovaně projevovat své city v chování a jednání a vyjadřovat svůj prožitek;

- vlastní estetické činnosti v projevu výtvarném (kreslit, malovat, modelovat), hudebním (zpívat a hrát na nástroj), slovesném (výrazně číst, recitovat, dramatizovat, vyprávět).

Ve sféře tělesné (zdravotní a pohybové)

- posílení **osobní odpovědnosti** za své zdraví;
- akcent na výchovu ke zdravému životnímu stylu, zejména oblast **prevence** proti drogovým, herním a jiným závislostem apod.

Literatura

Bendl, S. (2011). Školní kázeň v teorii a praxi: učebnice pro studenty učitelství. Praha: Triton.

Gillernová, I., Kebza, V., & Rymeš, M. (2011). Psychologické aspekty změn v české společnosti: člověk na přelomu tisíciletí. Praha: Grada. (kapitola: 2.3.2 Pojetí rodičovských stylů)

Hofbauer, B. (2004). Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál.

Kraus, B., & Poláčková, V., et al. (2001). Člověk, prostředí, výchova. Brno: Paido.

Muchová, L. (2015). Morální výchova v nemorální společnosti? Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Průcha, J. (2009). Moderní pedagogika. Praha: Portál.

Rabušicová, M. (2004). Škola a (versus) rodina. Brno: MU.

Strouhal, M. (2013). Teorie výchovy: k vybraným problémům a perspektivám jedné pedagogické disciplíny. Praha: Grada.

Střelec, S. (Ed.). (2004). Studie z teorie a metodiky výchovy I. Brno: MU. (s. 136–146)

Střelec, S. (Ed.). (2006). Studie z teorie a metodiky výchovy II. Brno: MU. (s. 109–123)

Svobodová, J. (2007). Výběr z reformních i současných edukačních koncepcí. Brno: MSD.

- <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/18097/TEORIE-VYCHOVY-PEDAGOGIKA-JAKO-SNENI-O-IDEALECH.html/>
- <https://is.jabok.cz/el/JA10/leto2013/T545/um/Antinomie.txt>
- Úkol na příští seminář: prostudovat průřezová témata v RVP ZV nebo RVP středních škol (gymnázií, odborných škol...).